

Delavska Pravica

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.900

Značaji

Ze večkrat smo napisali, da ni najhujše v današnji kapitalistični dobi to, da je med delovnim ljudstvom veliko pomanjkanje najpotrebnejših sredstev za preživljanje. Veliko težja rana je duhovna anarhija in zmedenost. Nihče ne ve kako in kam. In ravno to zlo v človeški družbi je vzrok, da se današnji kapitalistični družabni red nemoteno vzdržuje naprej in prav za prav nikjer ne dobi pravega in resnega nasprotnika. Ta doba demoralizacije človeškega duha je ustvarila tudi poseben tip ljudi, ki je prav značilen za naše čase. To je neznačajnost.

Veliko so pripomogle k ustvarjenju neznačajnega človeka v povojni dobi politične stranke Le-tem je šlo predvsem za glasove pri volitvah; kako so jih dobile, jim je bilo končno vseeno. Važen je bil zanje končni volivni rezultat. Prav dobro so še znani volivni golaži, ki so včasih igrali veliko vlogo. In običajno smo bili vajeni, da je bil bogataš vedno gospod, dočim je bil delovni človek samo nekaj dni pred volitvami, po volitvah pa se je lahko zopet šel pepelit kot na pepelnico sredo, da je spoznal, kaj prav za prav je. Tako se je godilo z vsakim, pa naj bi bil še tako resen in idealen.

Znano pa je tudi to, da si je v teh časih lahko veliko pomagal oni, ki je bil zelo gostobeseden. Lahko je danes nastopil na delavski listi kot neizprosni borilec za delavske pravice, jutri si ga pa lahko že videl v objemu z ljudmi prav nasprotnih nazorov. In danes imamo sličnih ljudi prav mnogo, ki se zaradi velike agilnosti za delavske pravice v preteklih letih prav udobno preživljajo v varnem zavetju dobro plačane službe kot kakšni upokojenci. Če je bilo potrebno, so predjadrili iz ene politične stranke v drugo. Treba je bilo le, da so močno udrihali po svojih bivših somišljenikih, pa so bili sprejeti že z odprtimi rokami kot velika pridobitev.

In kaj si je pri takem življenju mislil preprost delavec? Prepričan je bil, da kaj takega ne more roditi nič dobrega. Saj ni bilo potrebne resnosti, ne zavesti odgovornosti, ne hotenja za kaj dobrega. S par besedami se je hotelo vsepovsod lepo pokriti, čeprav se nasprotno ni nič delalo na to, da se s sličnimi špekulacijami enkrat konča in vodi življenje tudi v politiki resno in zahtevam časa odgovarjajoče.

Dočim so se v strankarski politiki vzgajali in podpirali neznačajni, je bilo obratno v strokovnih organizacijah. Že strokovno gibanje samo, ki izključuje sistem strankarskega udejstvovanja, zahteva veliko mero resnosti in popolne podrejenosti skupnosti. Eden za vse, vsi za enega, je geslo prave delavske strokovne organizacije. Tu je borba za kruh

Papirničarji so šli v brezpogodbeno stanje

Prejšnji teden so se nadaljevali razgovori za sklepanje kolektivne pogodbe papirničarjev Združenih papirnic. Zastopniki delavstva, kakor podjetja, so vztrajali vsak na svojem stališču. Tako se kljub vsemu prizadevanju delavske delegacije stvar ni premaknila nikamor. Delavstvo je želelo, da se uredi bodoče plačilno in službeno razmerje s kolektivno pogodbo. Vendar na tolike žrtve, kot so se od njega zahtevale, ni moglo pristati.

Zastopniki podjetja so namreč stavili tale predlog:

PREGLED STARIH IN NOVIH MEZD:

A. Obrat ob Ljubljani:

Kategorija	Stara urna meza Din	Nova urna meza Din	Povpr. akordni zasl. na uro
I.	10.—	10.—	
II.	7.50	6.75	
III.	7.—	6.25	
IV.	6.50	6.—	
V.	6.50	5.75	
VI.	6.—	5.50	7.15
VII.	5.75	5.25	6.70
VIII.	5.50	5.—	6.50
IX.	5.25	4.75	6.15
X.	5.—	4.50	5.85
XI.	4.50	4.—	5.20
XII.	4.25	3.75	5.20
XIII.	4.—	3.50	4.90
XIV.	3.50	3.25	4.55

B. Obrati ob Sori:

I.	7.75	7.—	
II.	7.—	6.50	
III.	6.75	6.—	
IV.	6.—	5.50	
V.	5.50	5.—	
VI.	5.25	4.75	
VII.	5.—	4.50	
VIII.	4.75	4.25	
IX.	4.50	4.—	5.20
X.	3.50	3.50	

Da pokaže voljo in pripravljenost do sklepanja kolektivne pogodbe, je delavska delegacija v petek, dne 27. nov. stavila predlog naslednje vsebine:

in za človeško dostojanstvo vsakdanja pesem delavskih vrst. V idejno izklesani delavski strokovni organizaciji ni lova za »načeli« in »gesli«, prav zato se pa že sama izključuje vsaka demagogija in prav tako tudi stremljenje za kakimi koriti in stolčki.

Vso povojno dobo prednjači v teh vrlinah naša Jugoslovanska strokovna zveza. Šla je dosledno po začetni poti kljub viharjem, ki so besneli okoli nje. V viharjih duhovne zmedenosti se je JSZ utrjevala in danes lahko rečemo, da vsak njen član dobro ve, zakaj je pri njej organiziran in zakaj se bori v njenih vrstah. Izklesavali so se značajni, ki bodo tudi ostali, pa čeprav bodo morali zaradi tega še trpeti. Današnji čas pa take značaje nujno potrebuje, zato pa lahko naša Jugoslovanska strokovna zveza samozavestno gleda v bodočnost.

1. Urne mezde od 4 Din navzgor se znižajo za 4%. Prav v toliko tudi akordne postavke.

2. Podjetje izvede redukcijo sporazumno z delavskimi zaupniki. Redukcija pa ne sme presežati števila 40 delavcev.

3. Opuščenim starejšim delavcem bo podjetje dalo od 300 do 600 Din mesečne rente, katera bi po njih smrti pripadla nepreskrbljenim svojcem.

4. Podjetje se obveže, da bo plačevalo isti prispevek za pokojninski fond, kot ga plačuje delavstvo.

5. V tarifnem delu pogodbe naj se izvrši potrebna pregrupacija za one delavce, ki po značaju svojega dela spadajo v višje kategorije.

6. Dopusti se dajo delavstvu na podlagi delavskega predloga.

7. Odpoved kolektivne pogodbe naj bo dvo-mesečna.

Seveda na ta način razprava ni dovedla do nobenega zaključka. Kljub vsemu, kar je podjetje nudilo, zastopniki delavstva niso mogli pristati na 10% znižanje plač. V nedeljo, dne 29. nov. se je vršilo v Vevčah delavsko zborovanje, na katerem je delegacija, katera se je udeleževala pogajanj, poročala o poteku razprav in težavah, s katerimi se ima boriti. Po poročilih, katera so bila mestoma prekinjena z ogorčenimi vzkliki, je delavska delegacija dobila nalog, naj v ponedeljek, dne 30. t. m., slavi na razpravi predlog po svoji uvidenosti in se skuša prizadevati, da pride do kakega zaključka. V ponedeljek, dne 30. nov., je nato delavska delegacija stavila ponoven predlog. 1. Razen v 14. kategoriji v Vevčah in v 10. kategoriji v Goricanah se znižajo urne plače za 25 par. 2. 21 delavcem iz Janezije se preklicje odpoved in jih zaposli. 3. V kolikor bi podjetje rabilo poleg teh delavcev še katere, naj sprejme v delo odušene 60 letnike in to take, ki so še sposobni za delo. 4. Sistem premij je razširiti na brusilnico, kurilnico, delavnico in motorne strežaje v Vevčah. Upoštejajo naj se tudi dopusti.

Podjetje je prav tako stavilo nov predlog, kateri se pa ni veliko razlikoval od prejšnjega. Tole so predlagali:

1. Vztraja se na znižanju 10%.

2. 21 delavcev se zaposli kljub temu, da se jim odpoved ne preklicje.

3. Namesto starejših delavcev bi se vzelo v delo njihove rodbinske člane.

4. Sistem premij se razširi na kurilnico in delavnico.

5. Plačani dopusti veljajo za 3 dni v letu.

Seveda to le v slučaju, ako delavstvo pogodbo podpiše.

Med drugim je podjetje tudi zahtevalo, da naj bi veljavnost nove pogodbe trajala eno leto. Delavstvo je seveda to odklanjalo, ker si ne bo pustilo, da se vsako leto v decembru podjetje z njim igra.

Zastopniki podjetja so izjavili, da v nobenem slučaju ne morejo več popuščati, kajti nekje morajo dobiti sredstva, da krijejo 15 milijonsko izgubo, katero ima podjetje od padca cen papirja.

Zastopniki delavstva so ugotovljali, da na tako občutne redukcije plač v nobenem slučaju ne morejo pristati. Plače se bodo v tem slučaju znižale za ca 700.000 Din letno, poleg znižanja režijskih stroškov, ki jih bo podjetje prihranilo z redukcijo starejših delavcev, kar tudi znaša nad pol milijona dinarjev. Tako bo torej delavstvo izgubilo nad 1.200.000 Din. Pri vsem tem pa se bodo znižale

KID odpovedala kolektivno pogodbo

Dne 30. novembra je KID odpovedala kolektivno pogodbo z dne 28. aprila 1936 z dvomesečnim odpovednim rokom, to je s prestankom veljavnosti 31. januarja 1937. Kot vzrok navaja spremembo naprav in konkurenco inozemstva itd.

Delavstvo ve, kje podjetje čevelj žuli in se bo že znalo pripraviti.

Apneničarsko delavstvo

Zagorje. Prejšnji teden je zastopnik JSZ tov. Rozman izvršil intervencijo na rudniškem ravnateljstvu glede redukcij in sprejemanja v delo apneničarskih delavcev. Zastopnika JSZ in zaupnika apneničarjev je sprejel g. obratovodja Jan. — Ob priliki te intervencije je zastopnik podjetja izjavil, da bodo skušali želje in predloge delavstva kolikor mogoče upoštevati in jim ugoditi. Nekatere delavce, kateri so bili ob tej intervenciji predlagani, se je že zaposlilo, ostali pa pridejo na vrsto pozneje. Zastopnik podjetja je tudi izjavil, da se bo po novem letu zaposlilo tudi ostalo delavstvo, ker bo stalež delavstva povečan za okroglo 20 delavcev. Obljubilo se je, da se bo prvenstveno sprejelo v delo one delavce, ki so bili že dalje časa pri podjetju zaposleni, kakor tudi take, ki imajo številne družine.

Papirničarji

Maribor. V kartonažni tovarni Benčina in drug v Mariboru so se delavci in delavke organizirali v Jugoslov. strokovni zvezi. Ta je takoj pristopila k akciji, da se odstranijo vse nerednosti in krivice, katere se tukaj delavstvu gode. Pri izplačilu ne dobe delavci nobenih pravih plačilnih listkov, tako da nobeden ne ve, kolik mu je odtegljaj za bolniško blagajno, za davek, kakor tudi ne, koliko ur dela je izvršil. Odpoved se daje kar na hitro roko, ne upoštevajoč 14 dnevni odpovedni rok. Najbolj krivično in naravnost nevdržno pa je kričanje in psovanje nekega mojstra nad delavstvom ob vsaki priliki in brez poudara. Delavstvo se je izreklo sto odstotno za organizacijo JSZ in za odločno borbo svojih pravic.

Opekarsko delavstvo

Bobov. Za nedeljo, 22. nov. je sklicala kranjska skupina JSZ sestanek opekarskih delavcev v opekarni Zabret na Kokrici. Na lepo obiskanem sestanku je poročal zastopnik centrale tov. Sever iz Skofje Loke. V svojem izjavljanju je predložil navzočim zgodovino bojev delovnega ljudstva. Vse čase se je moral delovni človek boriti za svoj življenjski obstoj. Kmet, ki je nekdanj tlačanil svojim gospodom se je zavedel svojih pravic, ter se tekom časa osvobodil izkoriščevalcev. Prišla je doba, ko se je razvila industrija, ki je zopet zaslužila delovnega človeka. Tako se mora zopet danes delovni človek — delavec boriti za svoj življenjski obstoj. V današnji družbi mora delavec iskati svojo rešitev edino v delavskih strok. organizacijah. Potom strokovne organizacije se bo delavec zavedel svojih pravic. V nji se bo izobrazil, da bo lahko v svojem javnem življenju na vseh mestih, kjer se danes odloča usoda delavca, sam odločil o svoji usodi. Zato danes razmere silijo delavca, da mora v svoje strokovne organizacije. Marsikateri ne razume pomena strokovne organizacije. Delavska strokovna

tudi akordne postavke, kar je v predlogu predvideno. V takem položaju delavstvo v nobenem slučaju ne more pogodbe podpisati.

V ponedeljek, dne 30. nov., zvečer se je nato vršilo v Vevčah ponovno zborovanje. Delavska delegacija je poročala o nepopustljivem stališču zastopnikov podjetja. Prav tako so orisali zastopniki posameznih strok. organizacij položaj, ki bo nastopil. Delavstvo ima v tem slučaju odločiti: 1. ali se podpiše pogodba, 2. ali gre v brezpogodbeno stanje in skuša pri drugi priliki to priboriti nazaj ali 3. iti v stavko.

Delavstvo se je v tajnem glasovanju in to nad dve tretjini odločilo za brezpogodbeno stanje. Med drugim je tudi sklenilo, da delavstvo ne bo šlo podpisati pogojev, ki so javljeni na oglasni deski podjetja. To bo vodstvu podjetja sporočila tričlanska deputacija.

S tem je delavstvo prav za prav ostalo še nadalje v borbi, ki bo trajala toliko časa, da si bo

organizacija je borbena organizacija, zato mora vsak zaveden delavec biti vztrajen. Če hoče delavstvo v podjetju doseči pravice, mora borbo voditi sistematično in previdno. Le na ta način bo delavstvo doseglo svoje pravice. Tov. Pestotnik iz Kranja je navzočim obrazložil položaj opekarskega delavstva. Med drugim je omenil, da je opekarsko delavstvo po veliki večini včlanjeno v JSZ in je bil v večini podjetij dosežen sporazum. Tudi v podjetju Zabret je sklenjena kolektivna pogodba, ki naj bo podlaga bodočemu delu. Delavstvo mora voditi svojo borbo le potom strokovnih organizacij. Nikdar pa ne sme poslušati ljudi, ki delajo proti strokovni organizaciji, kakor se je to zgodilo pri zadnji stavki tekstilnega delavstva v Kranju. Veliko je danes ljudi iz delavskih vrst, ki na vse mogoče načine begajo delavstvo, da tako zasejajo med delavstvo nezaupanje do delavskih organizacij. Na ta način ustvarjajo nedisciplino v vrstah delavstva, da na tak način čim lažje v kalnem ribarijo za svoje temne politične namene. Delavstvo naj se v bodoče izogiba takih prijateljev, ker hočejo vsepovsod razbiti delavsko enotnost in disciplino.

† Rozman Albert

Tem hujše nas je zadela žalostna vest, da si nas zapustil, dragi prijatelj, ker je prišla tako nepričakovano. Brez slovesa, niti toliko nisi imel časa, da bi nam postal zadnji pozdrav. Delal si načrte za bodočnost. Ustvariti si mislil svoj dom, svoje lastno ognjišče. Sredi teh lepih načrtov te je prehitela smrt, v cvetu mladosti.

Rajni Bertl je bil vedno vesel in nikoli malodušen. Odlikovala ga je prav posebno ljubezen do matere in sester. Ob tej ljubezni se mu je tudi oblikoval plemenit značaj, da so ga bili veseli, kjerkoli se je pojavil. Zato razumemo grenke solze matere in sester, zakaj je bilo nam vsem tako tesno pri sreči, ko smo ga spremljali na njegovi zadnji poti.

Tov. Rozman se je rodil v Kamni gorici. Takoj ob rojstvu mu je bila usojena beda in pomanjkanje. Zato je razumel boj za zahtevo delavskih pravic. S težkim trudom si je služil svoj kruh, preživljal mater in sestre. Bil je zaveden član JSZ tudi takrat, ko so drugi omahovali.

Dragi Bertl, svetel zglede tvojega tovarštva nas je še bolj povezal v celoto. Kadar smrt nenaadno in kruto poseže v naše vrste, se stisnemo še bolj okrog tistih večnih resnic, ki nas družijo tudi preko groba. Kako si nam bil ljub in drag nam je pričala množica pogrebecev, ki smo te spremili na zadnji poti. Z zadnjim jesenskim cvetjem smo zasuli tvoj grob in ga hoteli okrasiti z

delavstvo ob ugodnih trenutkih moglo to zopet priboriti nazaj.

Ako bi delavstvo te pogoje sprejelo in pogodbo podpisalo, bi bil s tem dan mig tudi ostalim podjetjem, katera nekoliko boljše plačujejo delavstvo, da bi šla in hotela delavstvu znižati delavske plače.

Trenutno bo šlo delavstvo v borbo za to, da se sprejmejo v delo mlajši reducirani delavci. Saj je dovolj, da so se morali umakniti starejši. Zato ni prav nobenega razloga, da bi podjetje tu odpuščalo mlajše delavce, ko vemo, da bo rabilo več delavcev, kakor jih je sedaj zaposlenih.

Delavstvo je po tej borbi zopet imelo priliko videti, da se mora zanesti le na sebe in svojo moč. Kljub temu, da je moralo pristati na diktirane pogoje, vendar ni izgubilo upanja. Le bolj bo še stisnilo svoje vrste in jih oblikovalo, da bo tedaj, ko bo prišel čas, pripravljeno na vse.

zadnjimi ostanki lepih preteklih dni. Zamolklo so začele padati grude na belo krsto. Ob teh udarcih, so se krčila naša sreča v žalosti in težko nam je bilo pri poslovitvi od tebe in tvojega groba.

Dragi Bertl! Ostal si nam v najlepšem spominu in nikdar ne bomo pozabili nate. Pri Vsemogočnem pa bomo prosili, da ti bogato poplača vso skrb in ljubezen, katero si v življenju gojil do svojih dragih v polni meri.

† Mivec Jože

V Begunjah na Notranjskem je umrl v soboto, 28. novembra v 28. letu starosti naš dragi tovariš Jože Mivec. Več let je bolehal, toda vedno je gledal v življenje vedro in brez bojazni, čeprav je vedel, da ne bo ozdravel. — Jože je bil duša vsega gibanja v fari, vsi so hodili k njemu po nasvete, zadnje čase, ko ni mogel več zapustiti postelje, je tudi na postelji še vedno neumorno delal.

Bil je svojčas občinski tajnik, neuklonljiv, v takratni dobi ni smel ostati in je bil odslovljen. Ostal je vedno značajan fant in kot takega vsi poznamo, zato nam je hudo, ko odhaja. Spomin nanj nam bo vedno svet. Pokoj njegovi duši! Preostali naše sožalje.

Vič—Dobrova. V naši skupini je umrl član Slana Anton iz Brezovice, star šele 44 let. Zapustil je 4 nepreskrbljene otroke in ženo. Družina bo pokojnika težko pogrešala, ker je bil edini, ki je vsaj nekaj zaslužil. Pogreb pokojnega se je vršil v soboto, 28. nov., na Brezovici. Naši člani so zbrali za pok. družino prostovoljne prispevke. Kdor more še kaj pogrešati, naj da znesek skupinskemu blagajniku. Tudi podjetje »Združenih opekarn« je nakazalo podporo v znesku 200 Din.

Tekstilno delavstvo

Maribor. V nedeljo, dne 6. decembra, ob 9. se bo vršil v tajništvu Jugoslov. strokovne zveze (Delavska zbornica, I. nadstr.) sestanek delavcev iz tovarne Doctor in drug. Na dnevnem redu so zelo važne zadeve, zato naj se ga delavci udeleže v polnem številu. Tokovi življenja gredo naprej svoj pot, zato ne smemo niti za trenutek popuščati, niti se oddaljiti od zanimanja svojih delavskih interesov.

Voglje. V nedeljo 22. nov. ob 3 popoldne se je vršil pri nas sestanek tekstilnega delavstva. Tov. Pestotnik iz Kranja je navzočim obrazložil nepravilen potek zadnje stavke tekstilnega delavstva. Med drugim je omenil, da bi si delavstvo lahko priborilo boljše pogodbo, če bi sledilo svojim strokovnim organizacijam. Tako je pa v nesrečo sebi nasledil gotovim delavskim hujšakem, ki so med stavko hoteli postati nekaki »firerji« kranjskega delavstva. Take ljudi delavstvo ne sme nikdar več poslušati, če si hoče v bodočih borbah priboriti boljše košček kruha. Ker delavstvo ni poslušalo svojih organizacij je s tem škodovalo samemu sebi. S tem je izgubilo svojo moč, katera mu je danes tako zelo potrebna. Ljudje, ki so hujskali proti strokovnim organizacijam, da je delavstvo vsled tega izgubilo zaupanje do njih, so krivi, da se danes delavstvo nahaja zopet v težkem položaju. Kolektivna pogodba, ki je s tolikimi težkimi žrtvami priborjena, ni taka, kot jo je delavstvo želelo. Kljub temu pa je pogodba prinesla v gotovih ozirih izboljšanje. Podjetniki te pogodbe ne spoštujejo, ker vedo, da je delavstvo po zadnji borbi postalo malodušno. Zato naj delavstvo spozna resnico, da kolikor bo močna strokovna organizacija v podjetju, toliko bodo podjetniki upoštevati njihovo kolektivno pogodbo. Vsled tega je dolžnost vsakega posameznega delavca, da gre na delavske sestanke, da se na teh sestankih usposobi za delavski pokret, da ga v bodoče ne bo mogel vsak hujšak izpeljati na kriva pota. V bodoče je prva naloga delavstva, da zopet sledi strokovni organizaciji.

Kranj. V nedeljo, dne 6. decembra 1936, se bo vršil ob 9. dopoldne v Ljudskem domu v Kranju velik shod kranjskega tekstilnega delavstva. Na shodu bo poročal naš tov. Peter Lombardo iz Ljubljane. — Tovariši! Tovarišice! Sestanek je zelo važen za tekstilno delavstvo, kjer nam bo tov. Lombardo dal smernice za naše bodoče delo. Kolektivno pogodbo, katero je v letošnjem letu priborilo delavstvo, je treba braniti in izpopolniti. Sedaj ni čas, da klonimo glave, ampak da združimo vse sile v borbi, da bodo podjetniki pogodbo spoštovali. To je naš cilj. Da bomo pa v tem boju močni, vsi na sestanku! V skupnosti si bomo vzgajali močno voljo, da bomo lahko preko vseh ovir branili naše življenjske interese. Ne klonimo, ampak dvignimo glave, ker le od tu prihaja naša rešitev.

Tečaji JSZ v Domžalah

V nedeljo se je pričel tečaj JSZ za kamniški okraj. Prvo predavanje se je vršilo v domžalskem domu. Udeležilo se je tečaja lepo število zastopnikov skupin.

Prvo predavanje je imel tov. Srečko Zumer iz Ljubljane. Razložil je pomen strokovne organizacije, naloge strokovnih organizacij in njih načelno stališče s posebnim ozirom na Jugoslovansko strokovno zvezo. Prav razumljivo je tov. Zumer razložil pod kakšnimi pogoji more sodelovati Jugoslovanska strokovna zveza v posameznih primerih z drugimi delavskimi organizacijami, da je s tem sodelovanjem varovan ugled delavcev in da je uspeh za delavstvo res pozitiven z moralnega in gospodarskega vidika. Skupno sodelovanje, kadar je potrebno, mora biti delavstvu v čast in ponos, ne pa da se morda kaka frakcija ali celo samo posameznik okoristi z njim.

Po predavanju se je razvil zelo zanimiv in aktualen razgovor, ki je pokazal zrelost in zadostno mero zavednosti kamniških članov Jugoslovanske strokovne zveze. Čeprav so se priganjali »Združenih« posebnost v kamniškem okraju vrgli z vso silo na delo, da razbijejo JSZ, in agitirajo iz, vsem tovarišem znane hiše, po vsej okolici od člana do člana celo po domovih in na cesti, ne bodo ničesar opravili. S takim postopanjem pa ti ljudje predvsem jemljejo vsak potreben smisel za delavsko strokovno organizacijo, ki je danes toliko potreben. Borba proti takim hujšakem in razdiralcem je skrb za potrebno delavsko izobrazbo in za zdravo, moralno in krščansko borbo za dostojanstvo delavca in njegovo socialno vprašanje. Tovariši so v razgovoru pripovedovali, da tako niti socialni demokratje ne nastopajo proti krščanski delavski organizaciji, ki so predvsem brezverci. Potrebna delavska zavest v kamniškem okraju bo v tem boju veliko pridobila tudi na ugledu delavstva, ki bo pokazalo, da je dovolj zrelo za boj proti gospodarskemu kapitalističnemu sistemu in da odklanja vse negativne elemente naj ti pridejo od kjerkoli, magari iz marksističnih ali pa iz vrst tako zvanega integralnega katoličanstva.

Ob 11 je zaključil tov. Smolej Tomaž prvi del tečaja, ki je potekel v splošno zadovoljstvo. Prihodnje nedelje se bo tečaj nadaljeval v kamniškem domu v Kamniku, kamor bodo zopet prišli vsi sedanji udeleženci in pripeljali s seboj še nove. Tovariši, udeležite se tečaja v obilnem številu!

Rudarji

Hrastnik. Našega tovariša in blagajnika strokovne skupine Benota Kozar je zadela v petek, dne 27. novembra 1936, težka nezgoda. Zaposlen je bil šele dobrih pet tednov v rudniku, in sicer pri drobilcu gramoza. Nesreča se je pripetila kmalu popoldan proti koncu šifta. Kako, prav za prav, nihče ne ve. Najprej ga je zgrabila ter stisnila prsni koš, zmečkala levo roko in tudi na glavi je poškodovan. Prepeljali so ga takoj s prvim vlakom v ljubljansko bolnišnico. Njegovo stanje je resno. Želimo mu, da bi kmalu ozdravel in se vrnil v našo sredo! - Tovariši, obiščite ga!

Gradbeno delavstvo

Pohorje. 26. novembra zvečer po končanem šiftu se je vršil sestanek delavcev, ki so še zaposleni pri gradnji ceste na Pohorju. Sestanka so se udeležili polnoštevilo. Govoril je tov. Rozman Peter zlasti o potrebni trdnosti delavske strokovne organizacije. Z organizacijo JSZ se je položaj teh delavcev močno izboljšal. Vendar pa se še vedno kažejo poskusi od strani podjetja, da bi pogodbene in zakonite pravice delavcev najrajši poteptali. Delavci so iznesli tudi svoje pritožbe: zlasti zadrževanje zaslužka, večkratno pomanjkanje pravih plačilnih listkov, groženj radi raznih znižanj in odtegljajev itd. Podružnica JSZ v Mariboru je tudi takoj naslovila na podjetnika potrebno vlogo, da se vse krivice odstranijo. Delavci! V slogi — organizaciji — je moč!

Kovinarji

Ekskurzija v Nemčijo. KID na Jesenicah je poslala nekaj svojih delavcev, katere je pač določila sama (nasveti organizacij niso bili upoštevani), v Nemčijo pogledat delavske razmere. Zadnje dni so se vrnili. Kakšen vtis so dobili, nam še ni znano. Bodo že povedali.

Pridnim otrokom za Miklavža lepe, okusne in higijenične igračke

TIVAR ZOO

kakor tudi

TIVAR obleke

Soc. šola mladinske zveze JSZ

Poročali smo že, da je Mladinska zveza JSZ otvorila v Ljubljani socialno šolo. Predavanja se vrše dvakrat tedensko, in to ob sredah in petkih. Nad vse pričakovanje so predavanja zelo lepo obiskana in gre sedaj število obiskovalcev že nad 50, samih mladih fantov in deklet iz ljubljanskih in okoliških skupin JSZ in MZ. Dosedaj je bilo osem predavanj. Predavali so: dr. Andrej Gosar, p. dr. Angelik Tominec, Srečko Zumer in Jože Rozman.

Mirno in tiho vrši MZ svoje kulturno poslanstvo. Delavska mladina ji je za to hvaležna. Saj je izobrazba edino, kar more dobiti za svoje bodoče življenje. Potrebna je tudi vzgoja srčne kulture, katere ravno danes vsem tako manjka. Tako se vzgaja kader agilnih in sposobnih delavcev, ki bodo v svojem življenju stali v prvih vrstah delavskega gibanja in se borili za teptane pravice delavstva.

Delavski prosvetni večeri v Mariboru

Poleg neizprosne borbe za kruh in za materijelno izboljšanje delavstva je nujno potrebno, da se delavstvo za to borbo tudi duhovno pripravlja. Samo zadostno izobražen delavec se bo mogel popolno pretolči skozi vsakdanje težave in zapreke, ki mu jemljejo možnost eksistence. Strokovna delavska organizacija, ki vzporedno z borbo ne bi upoštevala, da je treba delavca vzgajati tudi duševno, bi zgrešila svoj pravi cilj in bi se sploh onemogočila.

Jugoslov. strokovna zveza v Mariboru se važnosti delavske prosvete prav v polni meri zaveda, zato je za letošnji zimski čas pripravila že celo vrsto tozadevnih predavanj. Dvoje predavanj se je že izvršilo in to ob zelo lepi udeležbi delavstva in nameščenstva. Prvo predavanje: »Zgodovina delavskega gibanja«, kakor drugo: »Delavske ustanove« je imel prof. Jan. Šedivy.

Tretje predavanje bo v sredo, dne 9. decembra, ob pol 8. zvečer v Delavski zbornici, I. nadstropje. Prosimo naše delavce in nameščence, da zopet napolnijo predavalne prostore.

Kamniško okrožje

Nadaljevanje tečaja za funkcionarje krajevnih skupin JSZ za kamniški okraj bo v nedeljo, dne 6. decembra, ob 8 v Kamniškem domu v Kamniku.

Na sporedu bosta dva predavanja in to: Cerkev in soc. vprašanje (Quadragesimo anno), predava dr. Andrej Gosar; Program, delo in naloge KDM, predava tov. J. Rozman.

Vse tovariše in tovarišice, ki se zanimajo za tečaj, vabimo, da se tečaja udeležijo.

Kranjsko okrožje

Jesenice. Ker je bila večina delavcev v nedeljo 29. novembra t. l. zaposlena, se napovedan tečaj naše krajevne skupine ni vršil. Vsled tega se bo vršil prihodnje nedeljo, 6. decembra ob pol 10 dopoldne v Krekovem domu na Jesenicah. Predaval bo dr. Jože Pokorn iz Škofje Loke, Tovariše, člani, posebno mlajše, vabimo, da se tečaja pridno udeležijo. Program in predavatelje za nadaljnja predavanja bomo pravočasno sporočili. — Odbor.

Doma in po svetu

Domači dogodki

Večje število komunistov so aretirale policijske oblasti na Hrvaškem. Sedaj je bilo izdano uradno poročilo, ki navaja, da so to vodilni in organizirani pristaši jugoslovanske komunistične stranke, ki so imeli svojo centralo v Zagrebu. Njihovo delovanje pa je bilo razširjeno tudi na deželi, kjer so močno nastopali tudi pri občinskih volitvah. Zato je med aretiranimi poleg advokatov, zdravnikov, državnih uradnikov in zasebnih nameščenecv obojega spola, študentov in delavcev tudi več izvoljenih občinskih odbornikov.

Minister Janković je govoril v Požarevcu na shodu JRZ in ostro napadel Združeno opozicijo. Rekel je, da so to samo ljudje, ki bi radi prišli na vlado. Poleg tega ljudje v strankah Združene opozicije nimajo nikakega programa. V te stranke pristopajo tudi komunisti. Vidimo jasno, kaj delajo v Španiji, kjer se rodni bratje med seboj koljejo. Mi pa hočemo v tej državi ohraniti red in mir. Ime Združene opozicije omogoča mnogim skrajnejšem, da skozi njene mračne hodnike neovirano širijo svojo propagando.

Občinske volitve na Hrvaškem so dale tale skupen izid: od 518 občin so dobili: Hrvatska kmečka stranka (HSS) 403, JRZ 78, KDK 20 in manjše stranke in skupine 20.

»Feniks« bo saniran na ta način, da se bo ustanovila nova zavarovalnica, pri kateri bo imela odločilno besedo država. Kako in kdo bo pokrival velike milijonske izgube, ki zbijajo v blagajnah starega »Feniksa«, pa še ni odločeno. Poročajo, da hočejo nekateri, naj bi te izgube plačali vsi zavarovanci v naši državi, naj bodo zavarovani pri katerikoli zavarovalnici in to v obliki izrednih prispevkov. Seveda bi se tako hitro spravili skupaj težki milijoni.

Tuji dogodki

Zveza narodov je dobila od španske republikanske vlade poziv, da se skliče izredno zasedanje. Poziv navaja, da je nastala s tem, da sta Italija in Nemčija priznali upornega generala Franca za edino zakonito špansko vlado, neposredna nevarnost vojne med Italijo, Nemčijo in Španijo. Italija je že izjavila, da se ne bo pokazala v Zenevi, če se bo o tem razpravljalo. Španska republikanska vlada bo poslala v Zenevo odposlanstvo iz zastopnikov vseh strank, ki so za republiko, med njimi tudi zastopnike katoličanov, ki niso z nacionalisti.

Protiruska pogodba med Nemčijo in Japonsko je bila podpisana v Berlinu pod naslovom »protikomunistična zveza«. Od povsod se čuje, da je sklenjena poleg teh praznih besed, ki so objavljene, stvarna politična in menda celo vojaška pogodba, naperjena v prvi in zadnji vrsti proti Rusiji. Tako bo sedaj nemški narodni socializem s pomočjo mongolskih Japoncev reševal čistost in krepil sile bele rase ter evropske kulture in civilizacije.

Madžarski kraljevski namestnik admiral Horti je bil na obisku pri italijanskem kralju. Poleg bučnih sprejemov se je vršila v neapelskem pristanišču velika parada 150 vojnih ladij. Sedmim križarkam v tem brodomu je poveljeval kot avstrijski admiral v svetovni vojni sam Horti. Seveda si tedaj gotovo ni upal nikoli pomisliti, da bo videl kedaj na teh križarkah vibrati italijansko trobojnico. Čudno se vrti ta naš svet!

Med Poljsko in Romunijo so spet utrjene stare prijateljske vezi, ki so se zadnje čase nekam zrahlijale. Na sestanku zunanjih ministrov v Varšavi je bilo ugotovljeno, da je vojaška pogodba med njima še v polni veljavi.

Daladier-ovo obrambno črto so že začeli graditi na severu Francije. To bosta železo in beton, ki bosta bruhala smrt na morebitnega napadaleca. Čez to črto ne bo prišla sovražnikova noga — pravijo vojaški strokovnjaki.

Angleško zračno brodomu je čez 18 mesecev najmočnejše zračno brodomu na svetu.

Na kongresu sovjetov v Moskvi je izjavil maršal Vorosilov, da so pripravljene za obrambo ruske zemlje milijoni vojakov in tisoči tankov in letal.

TOVARISI! Pristopajte kot člani k »Delavski tiskarni«, registrovani zadrugi z o. z.

Celjski pekovski pomočniki imajo kolektivno pogodbo

V nedeljo, dne 29. novembra, so imeli pekovi pomočniki, ki so organizirani v JSZ, pogajanja z združenjem pekov. Od strani centrale se je pogajanje udeležil tov. Rozman, celjski pomočniki pa so poslali šest svojih tovarišev. Priznati moramo, da se je z obojestransko uvidevnostjo ustvarila pogodba, ki bo, ko se bo začela izvajati, združila obe strani v pravem razumevanju. Upamo, da se ne varamo, če trdimo, da bodo mojstri, ki bodo podpisali pogodbo, dejansko upoštevali njene določbe, seveda pa imajo na drugi strani tudi pomočniki svoje dolžnosti, brez katerih ni pravic! Če pa se bo le našel kdo, ki bo mislil še nadalje ravnati s pomočniki tako, kakor bo sam hotel, temu moramo povedati že danes, da se bo zmotil, če bo mislil, da so se peki kar za prazen nič pogajali. — Danes povemo samo nekaj poglobitnih točk, in to: delovni čas, plača, stanovanje in hrana ter končno še dopusti. Vse se je uredilo

tako, da so pomočniki zadovoljni! Če povemo še to, da so dobili z novo pogodbo tudi dopuste, potem uspeh vsekakor ni majhen. S prvim januarjem bo pogodba podpisana in takrat jo objavimo v celoti. Do tega časa pa vsi do zadnjega v našo JSZ, ki je v dobrih dveh mesecih, odkar so pomočniki organizirani, pokazala živahno in plodonosno delo.

Celje. Ta ali oni se je začudil, da je bilo mogoče doseči pri pekovskih pogajanjih kolikor toliko znosno pogodbo. Začudil namreč zato, ker so še uvidevni ljudje, ki človeku priznavajo pravico, ko na drugi strani vidimo, da n. pr. Stermecki noče priznati upravičene zahteve svojih šivilj. Ali je to prav, da šivilja zasluži na mesec komaj 300 Din in ji pri tem še stalno grozi negotovost. No, tudi to se mora urediti! Menda bo gospod podžupan le uvidel, da je za pošteno delo treba poštenega plačila!

Nova doba?

»Stavimo si le eno vprašanje: kako naj v teh državah, kjer se dogajajo taki vnebovpijoči grehi, stradajočim masam, ki so brez zaslužka in brez kruha, sploh kdo dopove, da je evropski kapitalizem zmožen rešiti najosnovnejša socialna vprašanja? Še hujše kot te številke je pa dejstvo, da proli temu stanju nihče ne protestira, da smo se ga navadili, da se nam zdi čisto prav v redu. Kolesje civilizirane družbe se je že tako medsebojno prilagodilo, da se za takšne socialne zločine nihče več ne čuti odgovornega. Poedinec tudi res ni odgovoren, toda ves kompleks je najglasnejši dokaz, kako je »krščanska« Evropa sprico najosnovnejših socialnih problemov brez volje in brez moči. In vendar se bo Evropa morala zganiti, ker sicer ni nobene sile, da bi njen propad, ali če hočete, njeno boljše vizaicijo preprečila. Tu tudi dosti ne zaleže upravičena in stvarna ugotovitev, da boljše vizi prav tako trosijo milijarde za oborožitev, da jih v Rusiji največ pomrje za lakoto, da tudi boljše vizi ne pozna socialne enakosti in socialne pravičnosti, ki je sam ne izvaja, ampak razširja med svet le kot propagandno sredstvo. Kajti evropski človek zaenkrat ne čuti krivice in nasilja, ki jih dela boljše vizi, čuti pa krivice kapitalizma. Te ga tarejo in teh se hoče iznebiti za vsako ceno.

JOSIP GAGEL

Ljubljana :: semenišče

Specijalna trgovina
nogavic in trikotaje

Priporoča se
domača manufakturna
trgovina

JANKO ČEŠNIK
Ljubljana, Lingarjeva ulica

Ali so Evropi res potrebni požari, kakor vihra nad Španijo že nekaj mesecev? Zakaj se je mogel komunizem v Španiji tako zasidrati? Brez števila razmišljanj o tem smo mogli čitati od domačih in tujih izvedencev. Vsi se strinjajo v tem, da je komunizmu pripravljala tla brezbožni, libertinski liberalizem, ki je stoletje nemejeno vladal v deželi; potem nevednost ljudstva, ki je vsled tega bilo posebno dostopno za žilavo in spretno komunistično propagando; dalje poseben orientalski značaj ljudstva itd. Toda le nekateri omenjajo, da sta si kapital in veleposest nesramno izrabljala zemljo in ljudstvo in da Španija vsled tega sploh ni imela zdrave močne in zadovoljne plasti kmečkega prebivalstva, ki bi v drugačnih razmerah bila najmočnejša opora proti komunizmu in najvarnejši jez proti anarhističnim prevratnim idejam. Prepotrebno agrarno reformo so tako dolgo odlašali in o njej debatirali, da jo je komunistična agitacija porabila za svoj program in ga spretno vrgla med ljudstvo. Tako je danes vse nižje ljudstvo v Španiji na strani boljše vizi, ki v smislu ostalega svojega brezbožnega programa gonijo ljudske mase seveda v prvi vrsti proti Bogu in Cerkvi.

Članek zaključuje: »V resnici pa imamo katoličani s to kapitalistično sosesčino v protiboljševiški fronti prav tako malo opraviti in prav tako malo skupnega kakor z boljše vizi. Ravno vsled tega, ker se nas zmotno in zlonamerno hoče istoveliti s kapitalistično hidro, je potreba, da svoje nasprotje do kapitalizma, kakor se danes javlja, prav tako odločno in jasno podčrtamo, kakor do boljše vizi. O brezbožnosti in nemoralnosti mamonističnega kapitalizma morajo biti naši ljudje vsaj toliko prepričani, kakor o boljše vizi brezbožstvu.«

Tako piše »Slovenec« v uvodniku, dne 19. nov. t. l. Če bi mi kaj takega napisali, bi bili skrajno »sumljivi«. Imeli bi mnogo neprilik in pri »Slovencu« bi se oglasil neki drug referent, ki predstavlja nasprotni pol takega treznega gledanja...

Da bi mogli biti bralci »Slovenca« o brezbožnosti in nemoralnosti mamonističnega kapitalizma vsaj toliko prepričani, kakor o boljše vizi brezbožstvu — bi bilo koristno podružnico hitlerjevskega »Völkischer Beobachterja« na šestih strani »Slovenca« za nekaj časa nekoliko opustiti...

To in ono

Od OUZD smo prejeli: Podaljšane podporne dobe preko 26 tednov se ne bodo ustavile, ampak izplačevale vsem zavarovancem, ki dosegajo zakonite pogoje. Spremenili so se le pogoji za dosego podaljšanja tako, da mora član poleg dosedanjega članstva po § 56. ZZD dokazati še 3 letno članstvo tekom zadnjih 5 let pred obolenjem.

Iz Škofje Loke. Dne 22. nov. t. l. se je poročila naša zvesta tovarišica, zaupnica in odbornica Pušar Tončka z g. Guzelj Janezom. Novoporočenecema želi celokupno škofjeloško delavstvo obilo sreče in božjega blagoslova.

Domžale. Poročila sta se Pavla Stele in Andrej Ladstätter oba člana JSZ. Obilo sreče.